

<p></p> <p>Pod
privremenim spre?avanjem trudno?e neki u?enjaci podrazumijevaju
spre?avanje spajanja mu?kog i ?enskog sjemena upotrebom kontracepcijskih
sredstava. Dok drugi dio u?enjaka relativizira ulogu kontracepcijskih sredstava, pa
ka?u da je privremeno spre?avanje trudno?e upotreba kontracepcijskih sredstava
za koje se misli da spre?avaju trudno?u.</p> <p>Ovaj pojam ?e biti mnogo jasniji
ako ga uporedimo sa pojmovima koji su mu sli?ni, poput ograni?enja poroda i
planiranje poroda. Ograni?enje poroda je vid trajnog spre?avanja trudno?e
odre?ivanjem broja djece koju ?e ?ena roditi, npr. dvoje ili troje, a mimo toga se
koriste kontracepcijska sredstva za spre?avanje i abortus za otklanjanje trudno?e.
Ograni?enje poroda mo?e biti zakonom odre?eno od strane dr?ave, kao ?to je
slu?aj u Kini, ili slobodan izbor pojedinca. Usput da napomenem da su u?enjaci
jednoglasni na zabrani ograni?avanja poroda kao vida trajnog spre?avanja
trudno?e, jer se suprostavlja jasnim tekstovima Kur'ana i Sunneta. (pogledaj:
Fikhul-nevazil 4/9-22).</p> <p>Iz ovoga se vidi jasna razlika izme?u privremenog
spre?avanja trudno?e i ograni?enja poroda, jer privremeno spre?avanje trudno?e je
u odre?enim vremenskim periodima bez ograni?enja na odre?en broj djece. A ?to
se ti?e planiranja poroda, pod njim se podrazumijeva raspored trudno?a
na odre?ene periode bez zaustavljanja kod odre?enog broja djece, te je tako
sinonim za privremeno spre?avanje trudno?e. </p> <p>Neki smatraju da
nema razlike izme?u ograni?enja poroda i planiranja poroda, jer i jedno i drugo
zna?i raspored poroda i spre?avanje trudno?e na odre?eno vrijeme. A ispravno je
da me?u njima postoji razlika, jer ograni?avanje poroda podrazumijeva stavljanje
granice u broju djece, dok je planiranje raspored trudno?a u odre?ene periode bez
odre?ivanja granice u broju djece. (pogledaj: Ebhasu hejeti kibaril-ulema 2/422, i
Kadijjetu tahdidin-nesl, Ummu Kulsum str.128, Tenzimun-nesli, Et-Turejki
str.17)</p> <p>Razlozi spre?avanja trudno?e</p> <p>Allah,
subhanehu ve teala, je u?inio milost svojim robovima kada im je dao supruge od
njih samih i opskrbio ih djecom i unucima, pa ka?e Uzvi?eni: "Allah
za vas stvara
ene od
va e vrste,
a od ena
va ih daje
vam sinove i
unuke, i ukusna
jela vam daje.
Pa za?to u la? oni vjeruju, a Allahove blagodati pori?u."
(En-Nahl 72)</p> <p>Najbitniji ciljeva braka su polno nasla?ivanje, ra?anje djece i
pove?anje potomstva. Od Enesa, radijallahu anhu, se prenosi da je Allahov
Poslanik, sallahu alejhi ve sellem, nare?ivao ?enidbu a ?estoko zabranjivao
ne?enstvo, i rekao bi: "?enite one koje su vam drage, koje su rotkinje, jer ja ?u se
ponositi va?om brojno?u pred poslanicima na Sudnjem danu" (bilje?i ga Ahmed
3/158 i Ibn Hibban broj 1228, Bejheki 7/81, Ibn Hadzer ga je ocijenio vjerodostojni u
Fethul-bari 9/111). Zbog toga ka?u u?enjaci da je mustehab da se ?ene rotkinje, jer
se time pove?ava porod.</p> <p>Od opravdanja i motiva, koje navode neki

u?enjaci, zbog kojih supru?nici nastoje da privremeno spre?avaju trudno?u i prave razmak izme?u djece, su sljede?i: (pogledaj: Tenzimun-nesli ve tahdiduhu, Hasen e?-azli 1/140)

<p>1) Motivi koji su vezani za supruga: siroma?tvo zbog kojeg se boji, ako se pove?a broj djece, da ne?e mo?i ispuniti obaveze prema njima kao ?to hrana, stan, odje?a, i ostalog ?to se podrazumijeva pod obaveznom brigom o djetetu.

<p>2) Motivi koji su vezani za suprugu: Ako trudno?a izaziva kod ?ene dodatne pote?ko?e mimo uobi?ajenih, kao sto je slu?aj da ?ena ne mo?e da rodi osim putem operacijskog zahvata, pa joj je zbog toga potrebno da napravi razmak izme?u trudno?a.

<p>2. Ako je ?ena lo?eg ahlaka i mu?ho?e da se rastane od nje, pa zbog toga ne ?eli da ima sa njom djecu.

<p>3. Briga ?ene o svom izgledu, ?uvanju ljepote i zdravlja kako bi njen mu?sto du?e u?ivao u njoj.

<p>4. Zauzetost supruge poslom izvan ku?e ili studiranjem, ?to joj ote?ava brigu o djeci i njihov odgoj.

<p>3) Motivi koji su vezani za dijete: Ako se strahuje za dojenje da ?e oslabiti ili umrijeti zbog maj?ine trudno?e, jer sa njom se prekida dojenje.

<p>2. Ako je pokvareno vrijeme pa se boji za potomstvo da ?e se iskvariti.

<p>3. Ako ?ena ?ivi u neislamskoj sredini (u zemljama kufra) pa se boji kufra za svoje dijete, ili se boji pokvarenog ahlaka zbog neislamske sredine.

<p>Vrste kontracepcijskih sredstava za privremeno spre?avanje trudno?e</p> <p>Kontracepcijska sredstva djeluju na jedan od dva na?ina:

<p>a. Spre?avanje sastajanja mu?kih i ?enskih sjemenki putem ubijanja mu?kih sjemenki, njihovog slabljenja, ili spre?avanje njihovog izlaska u osnovi. Na ovaj na?in djeluje ve?ina kontracepcijskih sredstava.

<p>b. Spre?avanje oplo?ene ?enske sjemenke da se zaka?i za zid maternice zbog postojanja prepreke na zidu maternice.

<p>Sredstva za kontracepciju se mogu podijeliti u grupe:

<p>1. Sredstva koja koriste samo ?ene.

<p>2. Sredstva koja koriste samo mu?karci.

<p>3. Sredstva koja koriste mu?karci i ?ene.

<p>Sredstva koja koriste samo ?ene</p> <p>Ova sredstva je mogu?e podijeliti u ?etiri skupine:

<p>A. Prirodna sredstva, a najva?nija od njih je izra?unavanje plodnih i neplodnih dana.

<p>B. Hormonska sredstva koja sadr?e tablete za spre?avanje trudno?e, obi?ne injekcije, podko?ne injekcije, injekcije u vene.

<p>C. Mehani?ka sredstva, a to su ona koja se oslanjaju na stavljanje sredstava u rodnicu ili maternicu koja spre?avaju dolazak mu?kog sjemena ili spre?avaju da se ?enska jajna ?elija zaka?i za zid maternice, kao ?to je spirala.

<p>D. Hemijska sredstva, poput krema koje se koriste u rodnici.

<p>Sredstva koja koriste samo mu?karci</p> <p>1.

Azl - pod kojim se podrazumijeva da mu?izvadi polni organ kada se pribli?i vrijeme ejakulacije (izbacivanja sjemena) tako da izbaci sjeme izvan polnog organa ?ene.

<p>2. Prezervativ.

<p>3. Tablete za spre?avanje trudno?e.

<p>Sredstva koja koriste mu?karac i ?ena</p> <p>Pod njima se podrazumijeva privremena neplodnost, koja u slu?aju mu?karca podrazumijeva vezivanje kanala koji je povezan sa oba testisa da bi se sprije?ilo izla?enje sjemena, a to se posti?e hirur?kim zahvatom ili ubrizgavanjem sredstva koja dovode do zatvaranja jajovoda. Ova neplodnost ne spre?ava polni odnos mu?karca ali sadr?i veliku opasnost, jer mal procenat onih koji se uspiju vratiti u

stanje plodnosti poslije odvezivanje jajovoda zbog ?tete koja se u?ini na njemu. Zbog toga ljekari smatraju ovu vrstu neplodnosti jednom od vrsta stalne neplodnosti.

<p>?to se ti?e ?ene, to se posti?e vezivanjem jajovoda bilo operacijom ili ubrizgavanjem sredstva u jajovode koja spre?avaju izlazak jaja?ceta ili spre?avaju njegovo spajanje sa mu?kim sjemenom. Ovaj zahvat je slo?eniji i opasniji od onog kod mu?karca, jer je vra?anje ?ene u stanje plodnosti te?e, te ga zbog toga ljekari ne preporu?uju osim u nu?di.

<p>?erijatski status upotrebe sredstava za privremeno spre?avanje trudno?e</p>

<p>Dana?nji u?enjaci smatraju da se propis upotrebe kontracepcijskih sredstava vra?a na propis azla zbog sli?nosti me?u njima. Ta sli?nost se ogleda u dvome: prvo u tome ?to je sam azl vrsta spre?avanja trudno?e, drugo - ?to azl i druga kontracepcijska sredstva, svejedno da li ih koristi ?ena ili mu?karac, imaju isti cilj a to je spre?avanja spajanja mu?kog i ?enskog sjemena kako bi se izbjegla trudno?a.

<p>Islamski u?enjaci po pitanju azla imaju tri mi?ljenja: (pogledaj: El-Mugni 7/226, Ihkamul-ahkam 2/207)

<p>Prvo: dozvola azla uz saglasnost ?ene.

<p>Ovo je mi?ljenje d?umhura islamskih u?enjaka od hanefija, malikija i hanabila.

<p>Drugo: apsolutna dozvola.

<p>Ovo je stav ?afijskog mezheba i mi?ljenje kod hanabila.

<p>Tre?e: apsolutna zabrana.

<p>Ovog stava su zahirije, i to je mi?ljenje kod hanabila i Ruvejanija od ?afija.

<p>Ispravno je da je azl uop?eno dozvoljen na?to ukazuju sljede?i dokazi:

<p>1. Hadis D?abira ibn Abdullaha, radijallahu anhumu, prenosi da je do?ao ?ovjek Poslaniku, salallahu alejhi ve selem, i rekao mu: "Imam robinju koja slu?i kod nas i ja joj prilazim, a ne bih volio da ostane trudna", pa re?e Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "?ini azl ...". (prenosi ga Muslim, broj hadisa 1439).

<p>2. Hadis D?abira, radijallahu anhu, tako?e, u kojem ka?e: "?inili smo azl, a Kur'an je objavljivan". (prenosi ga Buhari pod brojem 4911).

<p>3. Hadis D?abira, radijallahu anhu, ka?e: "?inili smo azl za vrijeme Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je to do?lo do njega pa nam nije zabranio". (prenosi ga Muslim pod brojem 1440).

<p>Dzumhur u?enjaka dovoljava azl pod ?artom saglasnosti ?ene, a to argumentiraju sa sljede?im dokazima:

<p>1. Idzma' u?enjaka da je azl zabranjen bez saglasnosti slobodne ?ene, kojeg prenosi Ibn Abdul-berr (Et-Temhid 3/148) i El-Kasani od hanefija (Bedaiu'-s-sanai' 5/126).

<p>Komentar: spomenuti idzma' je upitan, jer je poznat stav ?afijskog mezheba da se ne tra?i dozvola ?ene.

<p>2. Hadis Omera ibn Hataba, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio azl sa slobodnom ?enom osim s njenom dozvolom". (prenosi ga Ibn Mad?e, Ahmed i Bejheki).

<p>Komentar: u senedu ovog hadisa je Ibn Lehi'a a on je daif (slab), s tim da hadis neki u?enjaci ocijenjuju dobrim podupiru?i ga rije?ima Ibn Abbasa i Ibn Omera, radijallahu anhumu, koje su u istom zna?enju. (Bejheki i Musannef Abdur-rezzaka)

<p>3. Racionalni dokaz: azl podrazumijeva prekidanje u?itka kod ?ene, na koji ona ima pravo, a isto tako ima pravo na djecu pa je s toga potrebna njena saglasnost.

<p>Komentar: ovaj dokaz je neprihvatljiv, jer prekidanje u?itka je izrazenije kod mu?a, a njeno pravo na djecu ne zna?i da mu nije dozvoljeno u?initi azl bez njene dovole, te da je grije?an ako ga u?ini bez dozvole.

<p>Iz prilozenog se vidi da uslovljavanje dozvole zene nema jaku potporu sa strane dokaza. U prilog ovome

ide i stav džumhura da u slučaju da postoji potreba ili opravdanje za abort, da je dozvoljen bez saglasnosti žene.

Zbog svega spomenutog dozvoljena je upotreba sredstava za privremeno sprežavanje trudnoće kod većine islamskih učenjaka. Takođe, to je stav Muhammeda ibn Ibrahima, Abdulaziza ibn Baza i Muhammed ibn Usejmina, kao i Udruženja velikih učenjaka iz Saudijske Arabije i Kolegija islamskog prava pri Rabitu. (pogledaj: El-Fetava el-mutea fil-lik bit-tib ve ahkamil-merda 1/306)

U odluci Udruženja velikih učenjaka se kaže: "Ako je sprežavanje trudnoće zbog stvarne nužde, kao što je da žena ne rađa osim operacijskim zahvatom, ili da se odgaja trudnoća zbog koristi koju procijene supružnici, onda nema smetnje da se sprežava trudnoća ili odgaja". (Karar broj 42 na osmom skupu)

Isto tako u odluci Kolegija islamskog prava se kaže: "Dozvoljeno je privremena kontrola u rađanju s ciljem da se razmaknu periodi trudnoće, ili obustavi rađanje na određeni period ako za to postoji šerijatski opravdan razlog shodno procjeni supružnika, pod uslovom da to ne prouzrokuje štetu i da sredstvo bude šerijatski dozvoljeno". (Karar broj 1 na petom skupu)

Međutim ova dozvola nije apsolutna nego je uslovljena sa tri čarta:

1. Postojanje istinske potrebe za tim, svedjedno da li je u tome pribavljanje koristi ili otklanjanje štete.

2. Saglasnost supružnika i njihovo zadovoljstvo s tim, jer oboje imaju pravo na to.

3. Da se njihovom upotrebom ne dogodi veća šteta od koristi, a određivanje te štete i koristi se vraća na pravednog doktora muslimana.

U određenim okolnostima privremeno sprežavanje trudnoće postaje obavezno, kao na primjer da trudnoća nanosi sigurnu štetu zdravlju žene ili postoji bojazan da se to može desiti.

A kada prestane potreba za korištenjem kontracepcijskih sredstava obaveza je prestati sa njihovim korištenjem, jer nije dozvoljena njihova stalna upotreba. Allah zna najbolje.